

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Т. В. ДУТКЕВИЧ

Н. П. ПАНЧУК

**ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ПЕРШОГО
(БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ
«ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ» СПЕЦІАЛЬНОСТІ
053 ПСИХОЛОГІЯ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 05 СОЦІАЛЬНІ
ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Електронне видання

Кам'янець-Подільський
2024

УДК 378.147.091.33-027.22:159.9(075.8)

ББК 74.580.252я73+88.3

Д79

Рекомендувала вчена рада Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, протокол № 13 від 30 листопада 2023 р.

Рецензенти:

Федорчук В. М. – кандидат психологічних наук, доцент, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»;

Стрільчук О. В. – психолог відділення гострого мозкового інсульту комунального некомерційного підприємства Кам'янець-Подільської міської лікарні Кам'янець-Подільської міської ради;

Савицька О. В. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

Дуткевич Т. В., Панчук Н. П.

Д79 Практична підготовка фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Практична психологія» спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. 38 с.

Електронна версія посібника доступна за покликанням:

URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/7726>

Навчально-методичний посібник розкриває цілі та основний зміст послідовних етапів оволодіння професійними ролями практичного психолога, а саме: ознайомлення з діяльністю практичного психолога (навчальна ознайомлювальна практика), оволодіння навичками психодіагностики (навчальна діагностична практика), оволодіння навичками використання результатів психодіагностики для організації роботи з клієнтами (виробнича консультативно-діагностична практика), засвоєння методів і прийомів психокорекційної роботи (виробнича психокорекційна практика). Висвітлено компетентності та вимоги до організації й проведення практик, подано індивідуальні завдання, а також методичні рекомендації до оформлення звітної документації й оцінювання результатів практик.

Навчально-методичний посібник призначається для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки й стане у нагоді викладачам – керівникам практики.

УДК 378.147.091.33-027.22:159.9(075.8)

ББК 74.580.252я73+88.3

© Дуткевич Т. В., Панчук Н. П., 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЗАГАЛЬНА МЕТА ТА ОБҐРУНТУВАННЯ ЗМІСТУ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	5
Які компетентності формує практична підготовка	6
Вимоги до баз практики.....	6
ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	7
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ВИДІВ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	12
I. НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПРАКТИКА	12
II. НАВЧАЛЬНА ДІАГНОСТИЧНА ПРАКТИКА.....	16
III. ВИРОБНИЧА КОНСУЛЬТАТИВНО-ДІАГНОСТИЧНА ПРАКТИКА.....	21
IV. ВИРОБНИЧА ПСИХОКОРЕКЦІЙНА ПРАКТИКА	26
ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗА НАСЛІДКАМИ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	31
ПОРЯДОК ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ	34
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	36

ВСТУП

Практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми Практична психологія, спрямована на закріплення теоретичних знань, умінь та навичок, отриманих здобувачами вищої освіти під час освітнього процесу, набуття і вдосконалення фахових компетентностей.

Вихідні концептуальні положення щодо змісту й організації практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ґрунтуються на основних засадах Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія», затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 565.

Практична підготовка майбутніх практичних психологів організовується відповідно до:

- Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університету імені Івана Огієнка;
- Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08 квітня 1993 р. № 93 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 р. за № 35);
- Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;
- освітньо-професійної програми «Практична психологія» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія факультету корекційної та соціальної педагогіки і психології;
- відповідного навчального плану;
- наказів та розпоряджень по Кам'янець-Подільському національному університету імені Івана Огієнка щодо організації та проведення практики здобувачів вищої освіти.

ЗАГАЛЬНА МЕТА ТА ОБҐРУНТУВАННЯ ЗМІСТУ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Загальна мета практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – оволодіння сучасними технологіями, формами організації та інструментами праці в галузі їх майбутньої професії, формування та розвиток у них професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично формувати професійні компетентності та навички і творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

Практика передбачає безперервність та послідовність її проведення для формування достатнього рівня практичних компетентностей відповідно до запланованих результатів підготовки. Зміст практики визначався виходячи з того, що основними видами діяльності практичного психолога, якими повинні оволодіти майбутні фахівці, є:

- просвітницько-навчальна робота;
- пропедевтична і профілактична робота;
- психологічне консультування;
- психодіагностика і прогностика;
- психокорекція, психотерапія та соціально-психологічна реабілітація.

Структурно-логічна схема практик віддзеркалює послідовні етапи оволодіння професійними ролями практичного психолога, а саме: 1) ознайомлення з діяльністю практичного психолога (навчальна ознайомлювальна практика), 2) оволодіння навичками психодіагностики і прогностики (навчальна діагностична практика), 3) оволодіння навичками використання результатів психодіагностики для організації роботи з клієнтами (виробнича консультативно-діагностична практика), 4) засвоєння методів і прийомів психокорекційної роботи практичного психолога. Проходження кожної із зазначених практик передбачає проведення просвітницької і профілактичної роботи, виконання індивідуальних науководослідних завдань, що дозволяє забезпечити формування цілісного професійного досвіду майбутніх фахівців.

Які компетентності формує практична підготовка

Проходження практики спрямовано на формування компетентностей загальних (здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, навички міжособистісної взаємодії, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, приймати обґрунтовані рішення, здатність генерувати нові ідеї, креативність) і спеціальних (здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків, оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел, використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій, самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження, аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації, організовувати та надавати психологічну допомогу, здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту, дотримуватися норм професійної етики, оволодіння психологічною культурою, уміння втілювати її у процес професійної діяльності на засадах загальнолюдських цінностей, толерантності та гуманності).

Вимоги до баз практики

Визначення баз практики здійснюється на основі прямих договорів. Здобувачі вищої освіти можуть самостійно, за погодженням з керівництвом університету (факультету), обирати місце проходження навчальної практики і пропонувати його для укладання відповідної угоди.

Базами практики ОПП Практична психологія є заклади й установи, структурою яких передбачено посаду практичного психолога (психолога), зокрема заклади освіти, медицини, правоохоронні органи, кадрові й рекрутингові агенції тощо, що мають відповідну методичну базу для того, щоб забезпечити якісну підготовку фахівців за профілем, і таким чином відповідають програмним вимогам практики.

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

В організації проведення практики ОПП Практична психологія беруть участь керівництво університету, керівництво факультету корекційної та соціальної педагогіки і психології, факультетський керівник практики, керівники практики від кафедри психології освіти та від баз практики. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює перший проректор університету та керівник практики університету. Загальне керівництво практикою здійснює навчальний відділ університету. Безпосереднє організаційне та навчально-методичне керівництво практикою забезпечує кафедра психології освіти.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- організація роботи згідно змісту Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України;
- розробка робочої програми практики;
- визначення та моніторинг баз практики;
- розподіл студентів за базами практики;
- укладання договорів про проведення практики між університетом та базою практики згідно вимог;
- призначення керівників практики від кафедри психології освіти;
- проведення настановної конференції та консультацій;
- проведення захисту практики.

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність студентів і керівників практики є Наскрізна програма практики.

На початку практики здобувачі вищої освіти проходять інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомлюються з правилами внутрішнього розпорядку бази практики. На студентів-практикантів розповсюджуються правила внутрішнього розпорядку бази практики.

Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України, який визначає засади і гарантії здійснення студентами права розпоряджатися своїми здібностями до праці. КЗпП регулює трудові відносини всіх працівників з метою зростання якості роботи, продуктивності праці, підвищення ефективності виробництва, зміцненню трудової дисципліни і визначає високий рівень умов праці та всебічну охорону трудових прав студента-практиканта.

Наказом ректора університету про проведення практики здобувачів вищої освіти визначається: місце та терміни проведення практики; склад студентських груп; склад керівників практики від кафедри психології освіти.

Навчальний відділ університету, завідувач практики університету проводить таку роботу щодо організації і проведення практики:

- укладає договори з підприємствами (організаціями, установами);
- готує проекти наказів і рішень з питань практики;
- уточнює з базами практики умови проведення практики;
- надає кафедрі інформацію щодо наявності місць практики згідно з укладеними договорами;
- здійснює контроль за проведенням практики, аналізує та узагальнює її результати;
- здійснює через бухгалтерію університету розрахунок з базами практики (якщо передбачено договорами);
- забезпечує кафедру необхідною документацією з питань практики;
- здійснює контроль за розробкою робочих програм практики;
- аналізує звіт кафедри за результатами практики та готує підсумкову довідку про її проведення.

Безпосереднє організаційне та навчально-методичне керівництво практикою забезпечує *кафедра психології освіти*, яка здійснює наступні заходи:

- розробляє робочу програму практики;
- визначає бази практик, узгоджує з ними кількість студентів, що приймаються на практику, готує відповідні матеріали, які подають до навчально-методичного відділу, керівнику практики університету для укладання договорів;
- складає графіки розподілу студентів за базами практики, які до початку практики подаються до навчально-методичного відділу, керівнику практики університету;

- призначає керівників практики та організовує їх для перевірки готовності до прийому студентів та ознайомлення керівників баз з програмами практики;
- організовує проведення зборів студентів з питань практики за участю керівників практики;
- здійснює керівництво і контроль за проведенням практики;
- повідомляє студентів про систему звітності з практики;
- обговорює підсумки та аналізує виконання програми практики на засіданнях кафедри;
- подає до деканату, навчально-методичного відділу, керівнику практики університету звіти про проведення практики з пропозиціями щодо удосконалення її організації.

Відповідальним за організацію і проведення практики на факультеті корекційної та соціальної педагогіки і психології є *факультетський керівник практики, який:*

- здійснює керівництво організаційним та навчально-методичним забезпеченням практики на факультеті;
- інформує студентів про місце, терміни проведення практики та форми звітування;
- здійснює контроль за організацією та проведенням практики кафедрами факультету, виконанням робочої програми практики, своєчасним складанням заліків і звітної документації за підсумками практики;
- заслуховує звіти кафедр про проведення практики на раді факультету.
- контролює готовність баз практики та проводить, при необхідності, до прибуття студентів-практикантів підготовчі заходи;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед виходом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, повідомлення, угоди, щоденники, програми, календарний план, індивідуальні завдання, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з робочою програмою;
- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;

- подає керівнику практики університету письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Викладач-керівник практики від кафедри факультету:

- узгоджує зі студентами тематику індивідуальних завдань, яка враховує індивідуальну освітню траєкторію, передбачувані теми наукових робіт (проектів);
- узгоджує з керівником практики від бази практики індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики;
- бере участь у розподілі студентів за місцями практики;
- відслідковує своєчасне прибуття студентів до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- надає методичну допомогу студентам під час виконання ними індивідуальних завдань;
- бере участь у захисті звітів студентів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінює результати практики студентів;
- забезпечує подачу студентом звітних матеріалів практики на кафедру.

Обов'язки керівників практики, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах угоди на проведення практики.

Керівник практики від бази практики:

- приймає студентів університету на практику;
- призначає кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою;
- створює необхідні умови для виконання студентами програми практики, не допускає використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;
- забезпечує студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці;
- проводить обов'язкові інструктажі з охорони праці; у разі потреби навчає студентів-практикантів безпечних методів та форм праці, забезпечує спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників;

- надає студентам-практикантам можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
- забезпечує облік виходу на роботу студентів-практикантів;
- після закінчення практики дає характеристику на кожного студента-практиканта.

Студенти при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики отримати від керівника практики факультету підписану ректором угоду, направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити й подати звітну документацію, скласти залік (диференційований залік) з практики.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ВИДІВ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

I. НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПРАКТИКА

Навчальна ознайомлювальна практика є початковим етапом у системі практичної підготовки майбутніх практичних психологів, первинною ланкою оволодіння професійними знаннями. Саме у цей період закладається фундамент досвіду професійної діяльності, практичних умінь і навичок, особистісних якостей практичного психолога. Під час проходження ознайомлювальної практики студенти безпосередньо не залучаються до практичної діяльності, проте, виконують нескладні завдання навчального, професійно-орієнтованого характеру.

1. Метою навчальної ознайомлювальної практики є ознайомлення з роботою психологічної служби, змістом, формами та методами діяльності практичного психолога.

Зміст навчальної ознайомлювальної практики:

- дослідження основної проблематики закладу, де працює практичний психолог (режим роботи, тривалість існування, категорія, спеціалізація, склад персоналу, адміністративний склад);
- проведення ознайомлювальних бесід з адміністрацією, психологом, працівниками установи – бази практики;
- вивчення умов роботи практичного психолога (документація, режим роботи, планування, матеріальне забезпечення);
- ознайомлення з діяльністю практичного психолога за наступними напрямками: діагностика, корекція; профілактика; консультування, просвіта;
- ознайомлення з основними психологічними проблемами, які вирішує практичний психолог установи – бази практики.

2. Обсяг навчальної ознайомлювальної практики

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Рівень вищої освіти	бакалавр
Рік навчання	другий
Семестр	четвертий
Терміни практики	3 тижні
Кількість годин	135
Кількість кредитів	4,5
Кваліфікація	Практичний психолог
Вид підсумкового контролю	залік

3. Перелік компетентностей, сформованих за наслідками проходження навчальної ознайомлювальної практики

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Здатність надавати психологічні послуги із застосуванням сучасних технологій та методів практичної психології

Загальні компетентності: ООК 26.01

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 02. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК 03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 04. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 05. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 08. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні .

ЗК 12. Здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК 04. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 06. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК 07. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК 09. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 12. Володіння позитивною мотивацією до надання психологічної допомоги, прийняття себе та інших.

4. Програмні результати навчальної ознайомлювальної практики

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПРН 20. Виявляти стан і створювати психологічні умови поліпшення освітнього процесу та відповідного соціального середовища.

ПРН 22. Володіння психологічною культурою, уміння втілювати її у процес професійної діяльності на засадах загальнолюдських цінностей, толерантності та гуманності.

II. НАВЧАЛЬНА ДІАГНОСТИЧНА ПРАКТИКА

Навчальна діагностична практика, яку проходять здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, є логічним продовженням професійної підготовки студентів. Вона систематизує та поглиблює знання із дисциплін загальної (основи наукових досліджень), професійної і практичної підготовки (загальна психологія, вступ до спеціальності, вікова психологія, педагогічна психологія, психодіагностика, технологія психологічних досліджень, основи наукових досліджень, математичні методи в психології); сприяє формуванню навичок проведення психодіагностичних обстежень, об'єктивній оцінці та розвитку своїх умінь та навичок якісного та кількісного аналізу результатів діагностичного дослідження, застосуванню різноманітних інноваційних методів психодіагностики, а також спонукає студентів-практикантів до подальшої активності та самостійності в набутті професійних умінь.

1. Метою навчальної діагностичної практики є методична підготовка студентів до виконання обов'язків практичного психолога; формування професійно-особистісних якостей, узагальнення та систематизація професійних знань та навичок, розвиток уміння застосовувати набуті знання задля проведення психодіагностичних обстежень, їх якісного та кількісного аналізу.

Зміст навчальної діагностичної практики:

- вивчення сучасного стану організації психодіагностичної роботи практичного психолога;
- вивчення професійного досвіду та робочої документації психолога бази практики;
- поглиблення та закріплення теоретичних знань, навичок та вмінь, набутих в університеті та їх використання для збору первинного матеріалу за допомогою валідного і надійного психодіагностичного інструментарію;
- формування та розвиток у майбутніх психологів психодіагностичних умінь та навичок виконання кількісного та якісного аналізу емпіричних матеріалів за допомогою методів математичної статистики;

- формування та розвиток у майбутніх психологів психодіагностичних умінь та навичок здійснювати інтерпретацію результатів дослідження;
- формування навичок самостійного проведення психодіагностичних обстежень з клієнтами з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей;
- виконання індивідуальних науково-дослідних завдань із використанням сучасних методів та прийомів активізації діяльності клієнтів;
- оволодіння навичками та вміннями здійснювати узагальнення результатів психодіагностики та надавати рекомендації з розвитку і формування діагностованих якостей;
- набуття умінь та навичок науково-дослідницької роботи в галузі психології;
- виконання психологічної роботи за запитом психолога бази практики;
- формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

2. Обсяг навчальної діагностичної практики

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Рівень вищої освіти	бакалавр
Рік навчання	третій
Семестр	п'ятий
Терміни практики	3 тижні
Кількість годин	135
Кількість кредитів	4,5
Кваліфікація	Практичний психолог
Вид підсумкового контролю	залік

3. Перелік компетентностей, сформованих за наслідками проходження навчальної діагностичної практики

Під час навчальної діагностичної практики у здобувачів вищої освіти передбачено формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних

психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Здатність надавати психологічні послуги із застосуванням сучасних технологій та методів практичної психології.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 02. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 04. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 05. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 08. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК 04. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 05. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК 06. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК 07. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК 09. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 13. Здатність до проведення психодіагностичного обстеження та психологічної експертизи.

СК 15. Здатність виявляти стан і створювати психологічні умови поліпшення освітнього процесу та відповідного освітнього середовища.

СК 19. Здатність розробляти і впроваджувати психологічні рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, фізичного і духовного розвитку й самовдосконалення особистості.

СК 22. Володіння психологічною культурою, уміння втілювати її у процес професійної діяльності на засадах загальнолюдських цінностей, толерантності та гуманності.

4. Програмні результати навчальної діагностичної практики

Програмні результати навчання:

За результатами проходження практики студент повинен уміти:

ПРН 01. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 03. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН 04. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 05. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН 06. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 07. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 08. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН 09. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН 12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПРН 20. Виявляти стан і створювати психологічні умови поліпшення освітнього процесу та відповідного соціального середовища.

ПРН 21. Здійснювати заходи організаційно-методичного забезпечення профорієнтації та профвідбору.

ПРН 22. Розробляти і впроваджувати психологічні рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, фізичного і духовного розвитку й самовдосконалення.

III. ВИРОБНИЧА КОНСУЛЬТАТИВНО-ДІАГНОСТИЧНА ПРАКТИКА

Виробнича консультативно-діагностична практика передбачена освітньо-професійною програмою «Практична психологія» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «053 Психологія» та відбувається у шостому семестрі.

1. Метою виробничої консультативно-діагностичної практики є вироблення та закріплення практичних умінь студентів із проведення психологічного консультування, базуючись на результатах проведення психодіагностичних обстежень, їх якісного та кількісного аналізу, формування професійно-важливих якостей майбутніх фахівців.

Зміст виробничої консультативно-діагностичної практики:

- ознайомлення із нормативно-правовою документацією, якою регламентується діяльність психолога на місці практики;
- ознайомлення з системою взаємодії психолога та інших працівників бази практики;
- спостереження особливостей роботи психологів на базі практики;
- збір первинного матеріалу за допомогою валідного і надійного психодіагностичного інструментарію;
- кількісний аналіз матеріалів психодіагностики за допомогою методів математичної статистики;
- якісний аналіз та інтерпретація кількісних результатів психодіагностики;
- узагальнення результатів психодіагностики та надання рекомендацій з розвитку і формування діагностованих якостей;
- проведення психологічного консультування за запитом клієнтів (1 сесія);
- проходження інтервізій та супервізій у психолога від бази практики;
- виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- психологічна робота за запитом психолога бази практики.

2.Обсяг виробничої консультативно-діагностичної практики

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Рівень вищої освіти	бакалавр
Рік навчання	третій
Семестр	шостий
Терміни практики	5 тижнів
Кількість годин	225
Кількість кредитів	7,5
Кваліфікація	Практичний психолог
Вид підсумкового контролю	Диференційований залік

3. Перелік компетентностей, сформованих за наслідками проходження виробничої консультативно-діагностичної практики

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Здатність надавати психологічні послуги із застосуванням сучасних технологій та методів практичної психології.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 02. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 04.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 05. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 08. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК 04. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 05. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК 06. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК 07. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК 08. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК 09. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 12. Володіння позитивною мотивацією до надання психологічної допомоги, прийняття себе та інших.

СК 13. Здатність до проведення психодіагностичного обстеження та психологічної експертизи.

СК 15. Здатність виявляти стан і створювати психологічні умови поліпшення освітнього процесу та відповідного освітнього середовища.

СК 17. Здатність до розроблення та проведення психологічних консультацій з різними категоріями населення.

СК 18. Здатність здійснювати заходи організаційно-методичного забезпечення профорієнтації та профвідбору.

СК 19. Здатність розробляти і впроваджувати психологічні рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, фізичного і духовного розвитку й самовдосконалення особистості.

СК 20. Здатність до організації психологічного захисту громадян, що перебувають у кризових ситуаціях; до проведення реабілітаційних та адаптаційних заходів.

СК 22. Володіння психологічною культурою, уміння втілювати її у процес професійної діяльності на засадах загальнолюдських цінностей, толерантності та гуманності.

4. Програмні результати виробничої консультативно-діагностичної практики

ПРН 01. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 02. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 03. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН 04. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 05. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН 06. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 07. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 08. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН 09. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН 11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПРН 20. Виявляти стан і створювати психологічні умови поліпшення освітнього процесу та відповідного соціального середовища.

ПРН 21. Здійснювати заходи організаційно-методичного забезпечення профорієнтації та профвідбору.

ПРН 22. Розробляти і впроваджувати психологічні рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, фізичного і духовного розвитку й самовдосконалення.

IV. ВИРОБНИЧА ПСИХОКОРЕКЦІЙНА ПРАКТИКА

Метою виробничої психокорекційної практики є підготовка здобувачів вищої освіти до виконання обов'язків практичного психолога; формування професійно-особистісних якостей, поглиблення, узагальнення та систематизація професійних компетентностей, розвиток умінь застосовувати набуті знання задля проведення психокорекційної роботи.

Зміст виробничої психокорекційної практики:

- аналіз сучасного стану організації психокорекційної роботи практичного психолога;
- вивчення професійного досвіду та робочої документації психолога бази практики;
- поглиблення, систематизація та узагальнення теоретичних знань, навичок і вмінь, набутих в університеті, та їх використання у процесі проведення психокорекційної роботи;
- формування та розвиток у майбутніх психологів умінь та навичок використання методів корекційної роботи у межах різноманітних підходів;
- формування здатності визначати обсяг та характер психологічної допомоги, необхідної клієнтові з урахуванням його вікових та індивідуальних особливостей;
- формування здатності до виконання індивідуальних науково-дослідних завдань та презентації отриманих результатів;
- оволодіння вміннями та навичками надання психологічних рекомендацій з розвитку і формування особистості;
- оволодіння здатністю до професійної комунікації, формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

2. Обсяг виробничої психокорекційної практики

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Рівень вищої освіти	бакалавр
Рік навчання	четвертий
Семестр	восьмий
Терміни практики	5 тижнів
Кількість годин	225
Кількість кредитів	7,5
Кваліфікація	Практичний психолог
Вид підсумкового контролю	Диференційований залік

3. Перелік компетентностей, сформованих за наслідками проходження виробничої психокорекційної практики

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Здатність надавати психологічні послуги із застосуванням сучасних технологій та методів практичної психології.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 02. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 04. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 05. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 08. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою.

ЗК 14. Уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК 04. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 05. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК 06. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК 07. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК 08. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 12. Володіння позитивною мотивацією до надання психологічної допомоги, прийняття себе та інших.

СК 13. Здатність до проведення психодіагностичного обстеження та психологічної експертизи.

СК 15. Здатність виявляти стан і створювати психологічні умови поліпшення освітнього процесу та відповідного освітнього середовища.

СК 16. Здатність до розуміння та володіння технологіями вдосконалення системи спілкування і взаємин.

СК 19. Здатність розробляти і впроваджувати психологічні рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, фізичного і духовного розвитку й самовдосконалення особистості.

СК 20. Здатність до організації психологічного захисту громадян, що перебувають у кризових ситуаціях; до проведення реабілітаційних та адаптаційних заходів.

СК 22. Володіння психологічною культурою, уміння втілювати її у процес професійної діяльності на засадах загальнолюдських цінностей, толерантності та гуманності.

4. Програмні результати виробничої психокорекційної практики

За результатами проходження практики студент повинен уміти:

ПРН 01. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 02. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 03. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН 04. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 05. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН 07. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 08. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН 09. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН 12. Скласти та реалізувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПРН 19. Розробляти і проводити психологічну корекцію з різними категоріями населення.

ПРН 20. Виявляти стан і створювати психологічні умови поліпшення освітнього процесу та відповідного соціального середовища.

ПРН 22. Розробляти і впроваджувати психологічні рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, фізичного і духовного розвитку й самовдосконалення.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗА НАСЛІДКАМИ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Студент допускається до складання заліку з практики у разі виконання програми практики у повному обсязі.

Зміст критеріїв оцінювання результатів практики:

1. Оцінка «*відмінно*» – всі завдання практики виконано у повному обсязі, виявлено вміння студента застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної професійної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, оцінка керівника за практику від бази – «*відмінно*».

2. Оцінка «*дуже добре*» – завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння застосовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Продемонстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, оцінка керівника за практику від бази – «*дуже добре*».

3. Оцінка «*добре*» – завдання практики виконано, у ході виконання завдань допускалися незначні помилки й прогалини. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано основний зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, оцінка керівника за практику від бази – «*добре*».

4. Оцінка «задовільно» – завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник невірно оформлений, оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

5. Оцінка «достатньо» – завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено, оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

6. Оцінка «незадовільно» – завдання не виконано, виявлено неформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена із суттєвими помилками або відсутня.

За умови, якщо здобувач-практикант отримав менше від 60% балів, згідно з Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, практика не зараховується.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програми практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надано право на проходження практики повторно за умов, визначених Університетом та погоджених із базою практики. Здобувача вищої освіти, який вдруге отримав негативну оцінку з практики, відраховують з Університету.

Здобувача вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин або отримав оцінку «не зараховано»/«незадовільно» за результатами захисту звіту про практику, відраховують з Університету за невиконання навчального плану.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень студентів з практики

Рейтингова оцінка з практики	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Підсумкова залікова оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно)	10	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	
75-81	C (добре)	30	
67-74	D (задовільно)	25	
60-66	E (достатньо)	10	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного проходження практики)		не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи під час повторного проходження практики)		

ПОРЯДОК ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Підсумки кожного окремого виду практики підбиваються шляхом захисту звітів про практику перед комісією, яка спеціально створюється на факультеті.

До захисту практики допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали програму практики; подали необхідну документацію, що була перевірена керівником практики від Університету.

Засідання комісії із захисту кожного окремого виду практики відбувається не пізніше як через 10 днів після завершення практики.

Під час захисту звіту про практику:

1. Здобувач вищої освіти захищає звіт про виконання робочої програми практики перед комісією, яка спеціально створюється на факультеті.

2. Порядок захисту практики:

а) голова комісії надає слово практикантові для короткого повідомлення про те, як проходила практика, про труднощі, які виникали упродовж практики; здобувач вищої освіти висловлює пропозиції щодо поліпшення організації та/або змісту практики;

б) керівник практики від фахової кафедри уточнює окремі моменти звіту, задає питання;

в) голова комісії звертається до членів комісії та всіх присутніх з пропозицією взяти участь в обговоренні звіту про проходження практики.

3. Комісія вирішує питання про оцінку практики кожного здобувача вищої освіти, оформлює відповідні документи (звіти, залікові книжки, заліково-екзаменаційні відомості), оголошує оцінки практикантам. Загальна оцінка роботи кожного здобувача вищої освіти є комплексною і враховує всі види діяльності, вона не є середнім арифметичним суми оцінок усіх

видів роботи, а визначається на основі обговорення і погодження думок усіх керівників з практики.

4. Захист кожного окремого виду практики протоколюється.

5. Результати кожного окремого виду практики обговорюються на засіданнях кафедри психології освіти, вченій раді факультету.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андроннікова К.А., Луценко О.Л. Нормативно-правові документи України, що регламентують працю психолога у різних сферах практичної діяльності: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 68 с.
2. Андрушко Я.С. Психокорекція: навч.-метод. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 212 с.
3. Афанасьєва Н.Є. Психологічне консультування в екстремальних та кризових умовах: [навчальний посібник]. Харків: УЦЗУ, 2008. 122 с.
4. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: [навчальний посібник]. Київ: Четверта хвиля, 2014. 256 с.
5. Галян І.М. Психодіагностика. Київ: Академвидав, 2011. 372 с.
6. Горностай П.П., Васьковська С.В. Теорія і практика психологічного консультування. Київ: Наук. думка, 2012. 128 с.
7. Дуткевич Т.В. Дитяча розвивально-корекційна психологія: модульний навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 304 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5705>
8. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ до спеціальності: навч. посіб. 3-тє вид. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 256 с.
9. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України / упоряд. В.Г. Панок, І.І. Цушко, А.Г. Обухівська. Київ: Шкільна світ, 2018. 256 с.
10. Легка Л.М., Семенча Л.Г. Організація діяльності психологічних служб: навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2012. 372 с. URL: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Orhanizatsiia-diial-nosti-psykholohichnykh-sluzhb.pdf>
11. Лемак М.В., Петрище В.Ю. Психологу для роботи: діагностичні методики: збірник. 2-ге вид. Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2012. 616 с.
12. Максименко С.Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці. Київ: Наукова думка, 2014. 224 с.
13. Основи науково-психологічних досліджень: навчально-методичний посібник для студ. вищ. навч. закл. за спец. "Психологія" / З.М. Адамська, І.П. Андрійчук, О.М. Воронкевич [та ін.]. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. 207 с.
14. Панчук Н.П. Основи психокорекції особистості дитини: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільсь-

кий: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. URL:

<http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5551>

15. Панчук Н.П. Основи психолого-педагогічної діагностики (Конспект лекцій): навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2016. 56 с.
16. Панчук Н.П. Лабораторно-практичні заняття з основ психолого-педагогічної діагностики: методичні рекомендації. Кам'янець-Подільський, 2016. 60 с.
17. Панчук Н.П. Психологічна діагностика професійної придатності фахівця: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2019. 130 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3545>
18. Панчук Н.П. Загальна і вікова психологія: Практикум: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс, 2018. 168 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3544>
19. Радчук Г.К. Організація практики у системі професійної підготовки психологів. *Практична психологія та соціальна робота*. 2006. № 9. С. 14-29.
20. Туриніна О.Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навчально-методичний посібник. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал». 2018. 206 с.
21. Федоренко Р.П. Психологічний практикум з консультування: зміст, прийоми, технології: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації]. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 237 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/1816015/>
22. Хомич Г.О. Основи психологічного консультування: [навч. посіб.]. Київ: МАУП, 2014. 152 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/1924367/>
23. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: навчальний посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2015. 656 с.
24. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2004. 679 с.

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Навчальне електронне видання

ДУТКЕВИЧ Тетяна Вікторівна,

*кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології освіти
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*

ПАНЧУК Наталія Петрівна,

*кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології освіти
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*

**ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ПЕРШОГО
(БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ОСВІТНЬО-
ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 ПСИХОЛОГІЯ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 05
СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Електронне видання

Підписано 16.01.2024. Гарнітура «Arial».
Об'єм даних 0,95 Мб. Обл.-вид. арк. 1,7. Зам. № 1084.

Видавець і виготовлювач Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка, вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, 32300

Свідоцтво про внесення до державного реєстру суб'єктів видавничої справи
серії ДК № 3382 від 05.02.2009 р.